

เอกสารประกอบการสอนวิชา
บธ.603 การวิจัยทางธุรกิจ

การกำหนดหัวข้อวิจัย และการทบทวนวรรณกรรม

Winai Nadee

Email: winain@staff.tu.ac.th

Website: <https://mentor2code.com/>

BA603 2026

Suwanna Sayruamyat

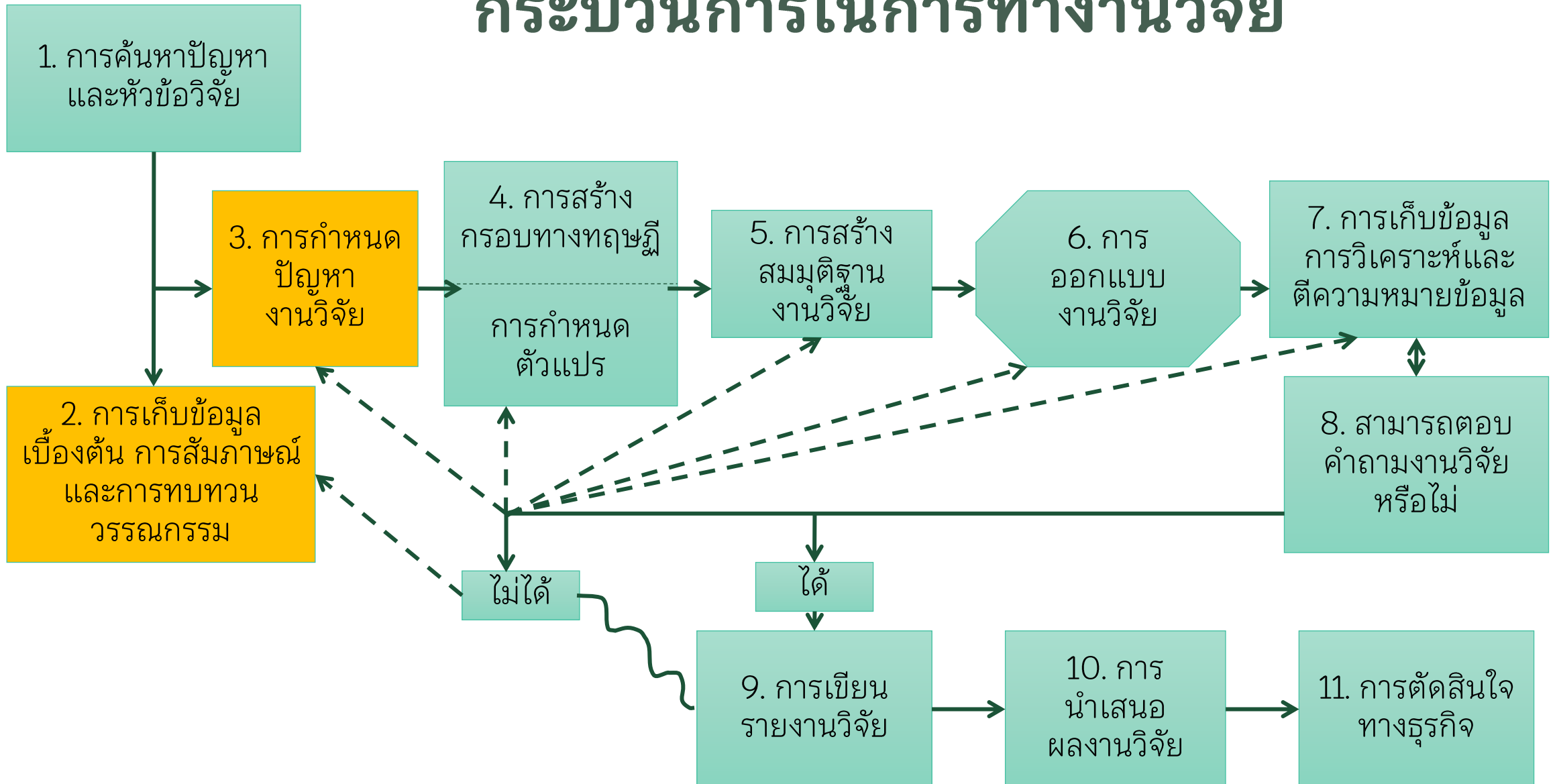
Email: suwanna.s@ku.th

Facebook: Suwanna Sayruamyat

Page: **EatEcon**

Website: www.eatecon.com

กระบวนการในการทำงานวิจัย

ความสำคัญของการกำหนดปัญหางานวิจัย

 วัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ การดำเนินการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยใช้ตรรกะทางวิทยาศาสตร์เข้ามายืนยันความถูกต้องสมบูรณ์ของสมมติฐานการวิจัย

การกำหนดปัญหาเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่ช่วยให้ทราบถึง

- 1) ความเป็นมา
- 2) สาเหตุ
- 3) ผลกระทบ
- 4) ความจำเป็นที่ต้องแก้ไข

ที่มาของปัญหางานวิจัย

- เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กรที่ต้องได้รับการแก้ไข
- เป็นสิ่งที่ผู้บริหารต้องการที่จะปรับปรุงองค์กร
- เป็นแนวคิทางทฤษฎีที่ควรจะได้รับ การอธิบายหรือพิสูจน์เพื่อใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง
- เป็นคำถามงานวิจัยที่นักวิจัยต้องการจะพิสูจน์

บริษัทส่งปลาสดงามออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ โดยเฉพาะ ยุโรปและอเมริกา ปัจจุบันกลุ่มประเทศดังกล่าวได้มีการนำ กฎระเบียบต่างๆ มาบังคับใช้ ทำให้บริษัทไม่สามารถส่งปลา สดงามออกไปยังประเทศดังกล่าวได้เพราะมีเงื่อนไขบางประการ

- ปัญหาวิจัย : มีการกีดกันการส่งออกปลาสดงามไปจำหน่ายใน ประเทศดังกล่าว

ตัวอย่าง

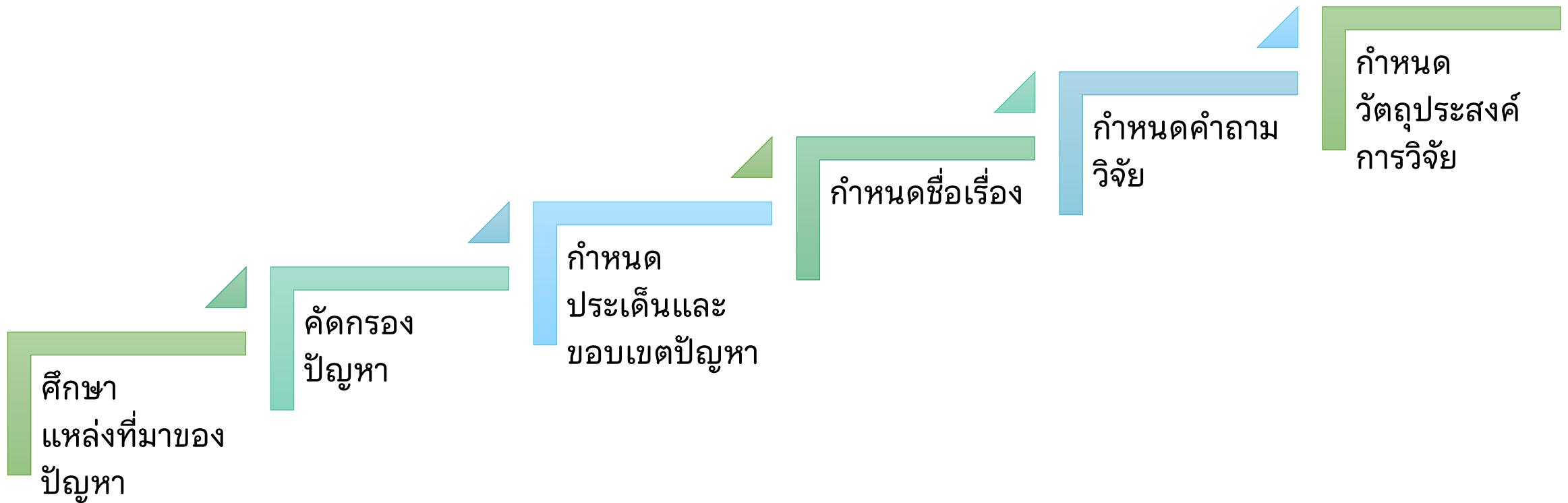
บริษัทอุตสาหกรรมไทยทำการผลิต เครื่องใช้ไฟฟ้าในครัวเรือน มียอดขาย ประมาณปีละ 200 ล้านบาท มีคนงาน 500 คน กิจการของบริษัท มั่นคงดี มาก ปรากฏว่าตอนต้นปี 2558 มี คนงานลาออก 10%

- ปัญหาวิจัย : คนงานลาออก 10%

บริษัทผลิตโทรทัศน์แห่งหนึ่งพบว่า 20% ของโทรทัศน์ที่ผลิตได้ มีตำหนิ ทำให้เกิดการคืนสินค้าจากลูกค้าเป็น จำนวนมากในแต่ละไตรมาส

- ปัญหาวิจัย : การผลิตโทรทัศน์มี ตำหนิ 20%

ขั้นตอนในการกำหนดประเด็นปัญหางานวิจัย

1. แหล่งที่มาของปัญหาการวิจัย

ปัญหาจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ

- จากการสังเกตของผู้วิจัย
- สถานการณ์ปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง
- จากคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญในสาขาอาชีพ

ตัวอย่าง: จากสถิติของผลผลิตหลายปีที่ผ่านมา
เปรียบเทียบกับผลผลิตในรอบปีปัจจุบันของบริษัทผลิต
รถยนต์ยี่ห้อหนึ่ง พบว่าพนักงานของบริษัท ทำงานไม่เต็ม
ขีดความสามารถของพนักงานที่มีอยู่

- ปัญหาวิจัย : พนักงานทำงานไม่เต็มขีดความสามารถ

ปัญหาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ

- รายงานภายในบริษัท
- ข้อมูลสถิติจากภาครัฐ
- สภาหอการค้า ต่างๆ เช่น สภาอุตสาหกรรม สภาผู้
ส่งออก
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
- มหาวิทยาลัย
- องค์การระหว่างประเทศ

2. การคัดกรองปัญหา

BA603 2026

ความแตกต่างระหว่าง “ปัญหา” VS “ปัญหาการวิจัย”

ปัญหา คือ กลุ่มของข้อความที่มีเงื่อนไข

ต้องการคำอธิบาย ต้องการคำตอบ

ต้องการการตัดสินใจ ต้องการข้อสรุป

ต้องการการแก้ไข ต้องการความกระจ่าง

ปัญหาวิจัย คือ กลุ่มของข้อความที่มีเงื่อนไขต้องการ
การสืบค้นหาคำตอบโดยอาศัย **วิธีการวิจัย**

- ✓ มีการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ✓ มีทฤษฎีรองรับ
- ✓ วิเคราะห์คำตอบ
- ✓ ทำซ้ำได้

(ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์และคณะ 2547 น. 29)

การกำหนดปัญหาการวิจัย

- ควรแสดงให้เห็นช่องว่างระหว่างสิ่งที่เป็นอยู่กับสิ่งที่อยากที่จะให้เป็น
- อาการของปัญหามีความแตกต่างจาก “ปัญหา”
- ปัญหาการวิจัยเป็นข้อความที่ชัดเจนและสั้น โดยแสดงถึงหัวข้อที่กำลังศึกษาและเป้าหมายในการศึกษานั้น
- เป็นปัญหาทางธุรกิจที่ผู้บริหารต้องการคำตอบ
- เป็นสิ่งที่ยังไม่ใช่ว่าปัญหา แต่ผู้บริหารต้องการปรับปรุงให้ดีขึ้น
- เป็นสิ่งที่นักวิจัยต้องการที่จะสร้างทฤษฎีขึ้น
- เป็นสิ่งที่นักวิจัยต้องการที่จะได้รับคำตอบในเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่นักวิจัยสนใจ

ตัวอย่างของปัญหาการวิจัย

- โครงสร้างขององค์กรส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหารหรือไม่
- โฆษณาใหม่ของบริษัททำให้เกิดภาพพจน์ที่ดีขึ้นของบริษัทหรือไม่
- หีบห่อแบบใหม่ของสินค้าส่งผลต่อยอดขายของสินค้าหรือไม่
- โฆษณาใหม่ของผลิตภัณฑ์ทำให้ผู้บริโภคสามารถจดจำผลิตภัณฑ์ได้ดีขึ้นหรือไม่
- ระบบอัตโนมัติที่ใช้ในบริษัททำให้เกิดผลผลิตที่สูงขึ้นหรือไม่
- การขยายสาขาในต่างประเทศทำให้ภาพพจน์ของบริษัทดีขึ้นหรือไม่
- ผลของการลดจำนวนพนักงานที่มีต่อการเจริญเติบโตในระยะยาวของบริษัทเป็นอย่างไร

ตัวอย่างของปัญหางานวิจัย

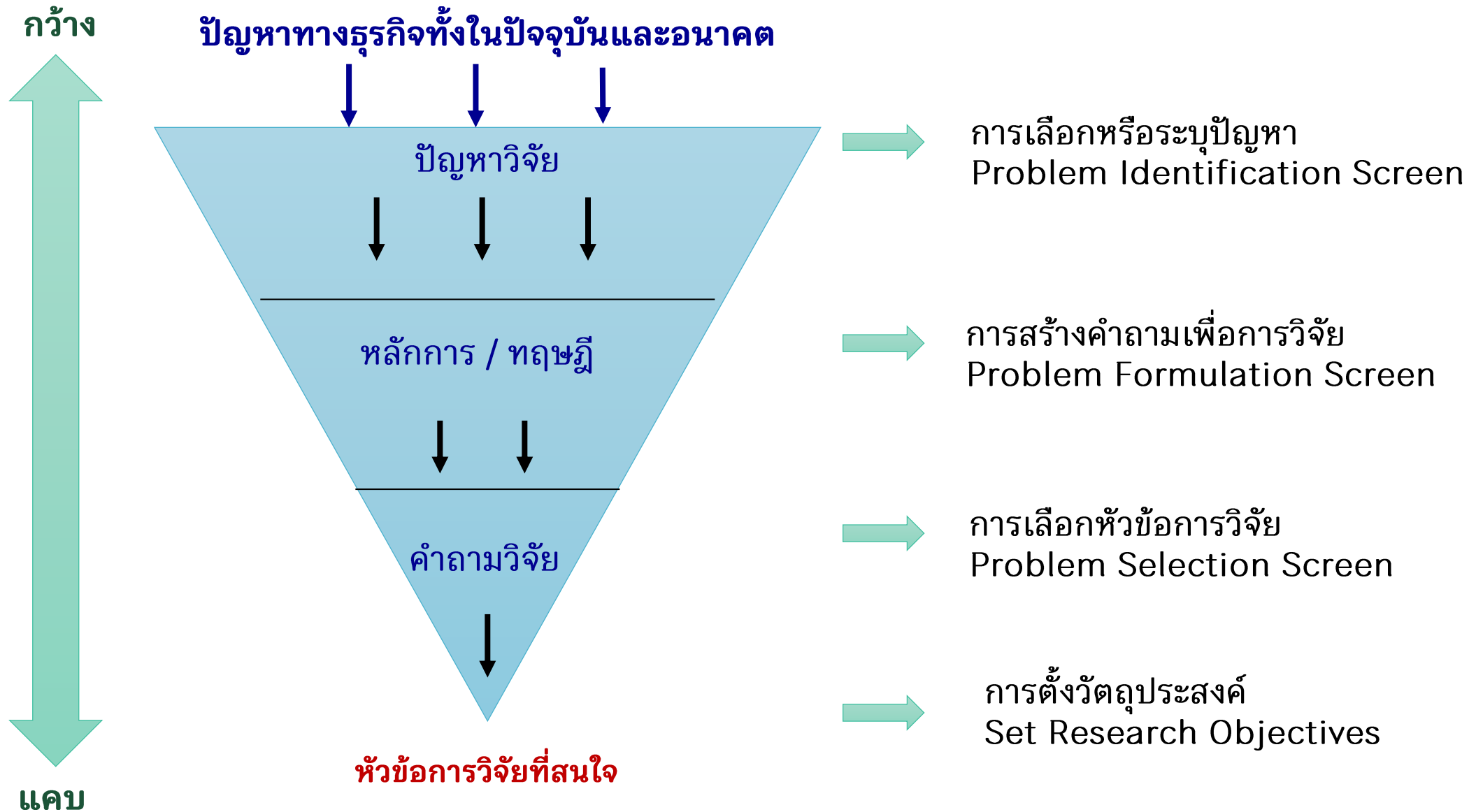
ตัวอย่างของปัญหางานวิจัย

- โครงสร้างขององค์กรส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหารหรือไม่
- โฆษณาใหม่ของบริษัททำให้เกิดภาพพจน์ที่ดีขึ้นของบริษัทหรือไม่
- หีบห่อแบบใหม่ของสินค้าส่งผลต่อยอดขายของสินค้าหรือไม่
- โฆษณาใหม่ของผลิตภัณฑ์ทำให้ผู้บริโภคสามารถจดจำผลิตภัณฑ์ได้ดีขึ้นหรือไม่
- ระบบอัตโนมัติที่ใช้ในบริษัททำให้เกิดผลผลิตสูงขึ้นหรือไม่
- การขยายสาขาในต่างประเทศทำให้ภาพพจน์ของบริษัทดีขึ้นหรือไม่
- ผลของการลดจำนวนพนักงานที่มีต่อการเจริญเติบโตในระยะยาวของบริษัทเป็นอย่างไร

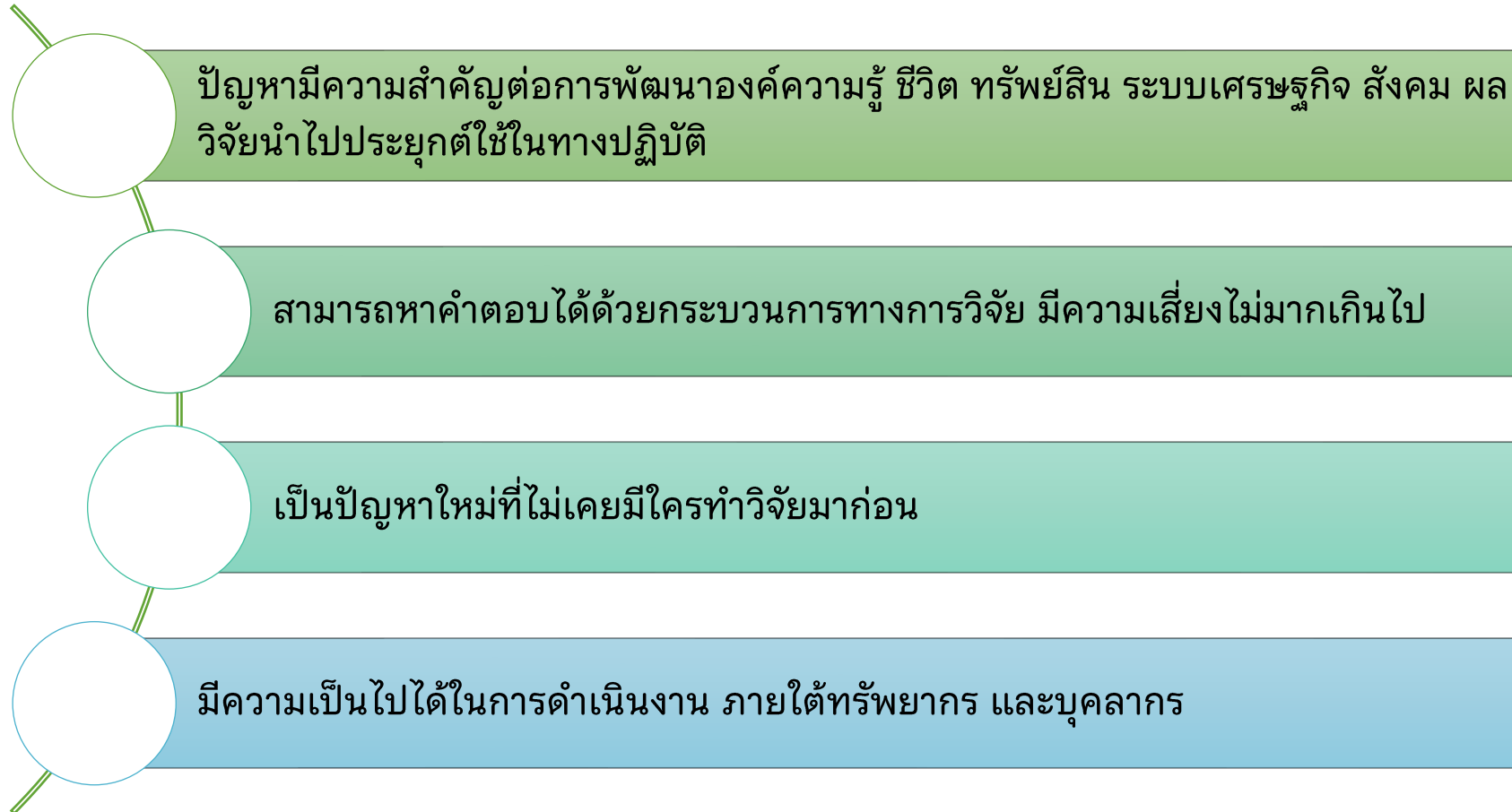
ตัวอย่างของปัญหาทางการจัดการที่ต้องการงานวิจัย

- การฝึกอบรมที่ไม่ได้ผลตามที่คาดหวังไว้
- ยอดขายของผลิตภัณฑ์ขององค์กรลดต่ำลง
- พนักงานบางกลุ่มขององค์กรไม่ได้รับความก้าวหน้าในอาชีพการงาน
- ระบบบัญชีของบริษัทมีปัญหา
- ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ได้รับการติดตั้งใหม่ ไม่ได้รับความสนใจจากผู้ใช้
- การนำเอาระบบการเข้างานแบบยืดหยุ่นเข้ามาใช้สร้างปัญหาให้กับพนักงานในหลายบริษัท
- การควบคุมกิจการมีปัญหาเกิดขึ้น ทำให้เกิดการหยุดชะงัก
- ระบบการควบคุมของคงคลังไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เกิดการหยุดชะงัก

การเปลี่ยนปัญหาให้เป็นงานวิจัย (The Research Problem Development Process)

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกปัญหาการวิจัยที่ดี

3. การกำหนดประเด็นและขอบเขตของปัญหา

การทบทวนวรรณกรรมช่วยกำหนดประเด็นให้ชัดเจนและแน่นอน ทำให้นักวิจัยสามารถ

1. วิเคราะห์แยกแยะระหว่างปัญหา กับปัญหาวิจัย
2. วิเคราะห์แยกแยะระหว่างปัจจัยและตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาวิจัย
3. เชื่อมโยงปัจจัยและตัวแปรของปัญหาเข้ากับทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
4. ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนความชัดเจนของปัญหาการวิจัย

ตัวอย่างกระบวนการในการกำหนดประเด็นปัญหาวิจัย

- ปัญหาทั่วไป → การจัดเก็บภาษียังไม่มีประสิทธิภาพ
- ปัญหาการวิจัย → รายได้จากกการจัดเก็บภาษีต่ำกว่าเป้า
- ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการวิจัย → ทักษะของผู้ประกอบการที่มีต่อการเสียภาษี คุณภาพ
การให้บริการ กระบวนการในการและระบบในการจัดเก็บภาษี
ยังไม่มีประสิทธิภาพ
- ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง → ทฤษฎีด้านพฤติกรรมศาสตร์
- ทบทวนวรรณกรรม → ข้อมูลการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ขอบเขตการวิจัย → ประเด็นพฤติกรรมการจ่ายภาษี ศึกษาเฉพาะกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. การตั้งชื่อเรื่องวิจัย

การตั้งชื่อเรื่องที่ดี

1. ต้องสามารถสื่อความหมายที่ชัดเจน

ตอบคำถาม 4W

1) What

2) Who

3) Where

4) When

2. ต้องสื่อถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น (สาเหตุ) และตัวแปรตาม (ผลลัพธ์)

ตัวอย่างการตั้งชื่อเรื่องวิจัย

แนวโน้มการย้ายฐานการลงทุนของบริษัทสัญชาติญี่ปุ่นที่มีฐานการผลิตในประเทศไทยไปยังกลุ่มประเทศอาเซียน ภายหลังวิกฤตน้ำท่วมในปี พ.ศ.2554

What_____

Who_____

Where_____

When_____

ตัวอย่างการตั้งชื่อเรื่องวิจัยที่สื่อถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม

ความเชื่อมั่นของนักลงทุนชาวญี่ปุ่นที่มีต่อการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมการผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ในประเทศไทย

ตัวแปรต้น_____

ตัวแปรตาม_____

5. การกำหนดคำถามการวิจัย

คำถามวิจัย (Research Question) เป็นสิ่งที่นักวิจัยต้องกำหนดให้ชัดเจนเพื่อให้สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ ตั้งสมมติฐาน ให้นิยามตัวแปรที่สำคัญ

- คำถามวิจัยจะต้อง:
- เกี่ยวข้องโดยตรงหรือสัมพันธ์กับเรื่องที่จะศึกษา
 - มีคำถามหลัก เพียงหนึ่งคำถาม
 - มีคำถามรอง
 - คำถามหลักใช้ในการคำนวณขนาดของตัวอย่าง และหน่วยในการศึกษา

ตัวอย่างการกำหนดคำถามของการวิจัย

หัวข้อวิจัยเรื่อง

“นโยบายของฝ่ายบริหารที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของพนักงานฝ่ายผลิต”

คำถามหลัก

“นโยบายของฝ่ายบริหารที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของพนักงานฝ่ายผลิตหรือไม่”

คำถามรอง

- 1) การจัดสวัสดิการการรับส่งมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของพนักงานฝ่ายผลิตหรือไม่
- 2) การจ่ายค่าตอบแทนจากต้นทุนที่ประหยัดได้มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของพนักงานฝ่ายผลิตหรือไม่
- 3) การจัดอบรมทุกสามเดือนมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของพนักงานฝ่ายผลิตหรือไม่

6. การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยจะต้องไม่คลุมเครือ บอกให้ทราบถึงจุดมุ่งหมายในการศึกษา สามารถบ่งชี้สิ่งที่จะทำ ขอบเขต และคำตอบที่คาดว่าจะได้รับ การตั้งวัตถุประสงค์ จะต้องสอดคล้องกับปัญหาหรือสัมพันธ์กับเรื่องที่จะศึกษา

การเขียนวัตถุประสงค์ที่ดีจะต้อง:

- 1) ความชัดเจนและเฉพาะเจาะจง (Clear & Specific): บ่งบอกชัดเจนว่าต้องการศึกษาอะไร ไม่คลุมเครือ เช่น ไม่ใช่ "เพื่อศึกษาเรื่อง..." แต่ต้องเป็น "เพื่อศึกษาผลกระทบของ...ต่อ..."
- 2) ความเป็นไปได้และสมเหตุสมผล (Feasible & Realistic): สามารถทำได้จริงด้วยทรัพยากรและเวลาที่มี
- 3) ความสำคัญและประโยชน์ (Significant & Useful): สร้างองค์ความรู้ใหม่ หรือนำไปแก้ปัญหที่เกิดขึ้นจริงได้
- 4) ไม่ซ้ำซ้อน (Not Redundant): ไม่ซ้ำกับงานวิจัยอื่นในประเด็นเดียวกัน
- 5) สอดคล้องกับปัญหา (Aligned with Problem): ต้องตรงประเด็นกับหัวข้อวิจัยที่ตั้งไว้
- 6) นำไปสู่การทดสอบ/วิเคราะห์ได้ (Testable/Analyzable): ทำให้ตั้งสมมติฐานและกำหนดวิธีการเก็บข้อมูลวิเคราะห์ได้
- 7) เขียนเป็นประโยคบอกเล่า (Declarative Statement): เริ่มต้นด้วยคำว่า "เพื่อ..."

มีความสำคัญ

ชัดเจน

เฉพาะเจาะจง

มีความเป็นไปได้

ไม่ซ้ำซ้อน

ถ้อยคำที่นิยมใช้การกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อหาค่า.....
- 2) เพื่อเปรียบเทียบ.....
- 3) เพื่อศึกษาปัจจัย.....
- 4) เพื่อวิเคราะห์.....
- 5) เพื่อประเมิน.....
- 6) เพื่อสำรวจ.....
- 7) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่าง.....

"เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บริการก่อนและหลังการปรับปรุงระบบ"

"เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการบริหารงานกับประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานในองค์กร"

ตัวอย่างการกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิจัย

หัวข้อวิจัยเรื่อง

“นโยบายของฝ่ายบริหารที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของ
พนักงานฝ่ายผลิต”

วัตถุประสงค์

(1)

(2)

(3)

การเก็บข้อมูลเบื้องต้น

ลักษณะของข้อมูลที่ควรจัดเก็บ

- ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์กร (ปัจจัยบริบท)
- ปรัชญาในการจัดการและนโยบายขององค์กร
- การรับรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของสมาชิกขององค์กร และอาจจะรวมถึงผู้ให้บริการขององค์กร

จรรยาบรรณที่เกี่ยวข้องในการเก็บข้อมูลเบื้องต้น

- รายงานให้พนักงานทุกคนทราบถึงวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ถูกสัมภาษณ์
- เก็บข้อมูลที่ได้จากพนักงานเป็นความลับ ไม่เปิดเผยให้กับผู้อื่นได้รับทราบ

การทบทวนวรรณกรรม (Literature Review)

หมายถึงการศึกษา ตรวจสอบทฤษฎี ทบทวนเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กับประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษาเพื่อนำมาวิเคราะห์ให้เห็นภาพรวมของการวิจัย มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- สร้างความชัดเจนของประเด็นปัญหาวิจัย
- ระบุตัวแปรที่สำคัญที่จะส่งผลต่อปัญหาการวิจัย
- สามารถวางแผนการดำเนินงานวิจัยที่ชัดเจน และแม่นยำ
- ทดสอบและเปรียบเทียบกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ได้ เพื่อช่วยในการอภิปรายผลของการวิจัยได้อย่างชัดเจน
- เป็นการต่อยอดความก้าวหน้าทางวิชาการ และไม่ทำงานวิจัยที่ซ้ำกับสิ่งที่ทำไปแล้วในอดีต ซึ่งจะเป็นการประหยัดเวลา

แหล่งข้อมูลวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. ตำรา
2. วารสารวิชาการ
3. วิทยานิพนธ์
4. รายงานการวิจัยจากสถาบันการศึกษาและหน่วยงาน
5. ข้อมูลจากองค์กรภาครัฐ เอกชน หรือองค์กรไม่แสวงหากำไร
6. สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ
7. สมาคมผู้ประกอบการ
8. สื่อออนไลน์

ขั้นตอนการทบทวนวรรณกรรม

